

DAGMAR GROSSMANNOVÁ
Mährisches Landesmuseum Brunn

Pfennige der österreichischen Länder im mährischen Münzwesen des 13. Jahrhunderts

ABSTRACT: *Austrian Pfennigs in the Monetary System of Moravia in the 13th Century*

The Austrian pfennigs had played a significant role in the Moravian monetary system since as early as the mid-12th century. The penny coinage of Moravia had been in a crisis at that time and the Austrian pfennigs had practically replaced the local currency. Since the reign of Vladislaus Henry [Vladislav Jindřich], Margrave of Moravia in the years 1197–1222, pennies of the pfennig type had been minted in the territory of Moravia. This particular coinage was modelled on the Austrian pfennigs of the period. During the first half of the 13th century, the latter coinage reached Moravia in considerable amounts, as attested by the structures of the large hoards found there, especially the coins of Leopold V (1177–1194) and Leopold VI (1198–1230). Beginning from the 1240s, the Austrian pfennigs would begin to lose their importance in the Moravian coin system, while the local coinage was gaining in prominence. The structure of the hoards had changed at that time as well. The Austrian pfennig became an occasional and supplementary addition to the local coinage. Once again, during the reign of King of Bohemia and Margrave of Moravia Přemysl Ottokar II (1251–1276), there had been a more intense inflow of the Austrian pfennigs into the territory of Moravia, though not to an extent comparable to the first half of the 13th century. It is confirmed by some hoards from the period that contained only the Austrian pfennigs, with no Moravian coinage at all. The inflow of the Austrian pfennigs reached its peak in the years 1278–1283, following the death of Přemysl Ottokar II, when Moravia was ruled by his rival, the Duke of Austria Rudolf of Habsburg.

KEY WORDS: Austrian pfennigs, Moravia, penny, Přemysl Ottokar II.

ABSTRAKT: *Fenigi austriackie w morawskim systemie monetarnym XIII w.*

Austriackie fenigi odgrywały znaczącą rolę w morawskim systemie monetarnym już od połowy XII w. Mennictwo denarowe przechodziło w tym okresie na Morawach kryzys, a austriackie fenigi praktycznie zastąpiły lokalną walutę. Od okresu panowania morawskiego margrabiego Vladislava I. Jindřicha (1197–1222) bito na Morawach denary w typie fenigów. Ich produkcja była zainspirowana austriackimi fenigami. W 1. połowie XIII w. miał miejsce silny napływ tych ostatnich monet, który jest potwierdzony poprzez skład dużych skarbów. Są to przede wszystkim monety Leopolda V. (1177–1194) i Leopolda VI. (1198–1230). Od lat 40tych XIII stulecia austriackie fenigi stopniowo zaczęły tracić na znaczeniu w morawskim systemie monetarnym, a przewagę zyskały monety lokalne. Zmianie uległ skład gromadnych znalezisk monetarnych w tym okresie. Austriacki fenig stał się tylko nielicznym dodatkiem do monet bitych lokalnie. W okresie, gdy czeskim królem i morawskim margrabią był Przemysław Ottokar II (1251–1276), ponownie na teren Moraw zaczęły bardziej intensywnie napływać austriackie fenigi, jednak nie w takim stopniu jak to miało miejsce w 1. połowie XIII w. Potwierdzają to gromadne znaleziska monetarne z tego okresu zawierające jedynie austriackie fenigi, natomiast brak w nich monet morawskich. Napływ austriackich fenigów osiągnął kulminację w latach 1278–1283 po śmierci Przemysła Ottokara II, kiedy na Morawach panował jego przeciwnik a jednocześnie władca ziem austriackich Rudolf Habsburg.

SŁOWA KLUCZOWE: denar, fenigi austriackie, Morawy, Przemysław Ottokar II